

בש"פ 431/15 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

בש"פ 431/15

לפני: כבוד השופט מ' מזוז

העורר: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו
(כב' השופטת ד' שריזלי) במ"ת 53531-12-14 מיום
18.1.2015

תאריך הישיבה: ה' בשבט התשע"ה (25.1.2015)

בשם העורר: עו"ד עמיחי אסנפי

בשם המשיבה: עו"ד אופיר טישלר

החלטה

1. ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב (כבוד השופטת ד' שריזלי) מיום 18.1.2015 במ"ת 53531-12-14, על מעצר העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

2. ביום 25.12.2014 הוגש נגד העורר, יליד 1960, כתב אישום הכולל ארבעה אישומים, בהם מיוחסות לו עבירות מין שונות שביצע בקטינים, ברובם תוך ניצול יחסי תלות ומרות וכן עבירות נלוות, לרבות תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות ובריחה ממשמורת חוקית. לפי כתב האישום, העורר שימש מנהל קבוצת הכדורגל הבוגרת של מועדון הפועל פתח תקווה, היה דמות מוכרת ומשפיעה בעולם הכדורגל, נודע בקרב השחקנים כ"דמות אב" והיה בעל נגישות גם לשחקני קבוצת הנוער של המועדון. העורר מואשם שבהזדמנויות שונות במועדים שונים הוא ביצע בכמה קטינים עבירות מין, שלא בהסכמתם או בהסכמתם שהושגה תוך ניצול יחסי התלות והמרות של הקטינים בו, ולאחר שהתכתב עמם באינטנסיביות ואף נתן להם כספים ובגדים על מנת לבסס את תלותם בו. העורר מואשם שניצל את חלומם של הקטינים להשתלב בעולם הכדורגל, כמו גם את היותם מעוטי יכולת. מסכת אירועים זו נחשפה בעקבות חקירת האירוע המתואר באישום הרביעי, כאשר שוטרים נתקלו באופן אקראי בעורר עת שהה ברכבו עם קטין, ממנו קיבל שירותי מין תמורת תשלום. משביקשו השוטרים לעוצרו בחשד לעבירת מין בקטין, תקף העורר שוטרת ונמלט מהמקום עם רכבו, למרות קריאות השוטרים לעורר לעצור וירי באוויר של השוטרים, ותוך נסיעה ברמזור אדום.

3. במקביל להגשת כתב האישום הגישה המשיבה גם בקשה לעצור את העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו, לפי סעיף 21 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996. בבקשה נטען, בתמצית, כי בידי המדינה ראיות להוכחת אשמתו, לכאורה, של העורר, תוך פירט עיקרי הראיות. כן נטען כי נוכח אופיין החמור של העבירות המיוחסות לעורר, בייחוד לאור הדרך המניפולטיבית ששימשה אותו ליצור קשר תלות הדוק עם הקטינים, קמה חזקת מסוכנות המצדיקה מעצר עד תום ההליכים. ולבסוף נטען, כי האירוע המתואר באישום הרביעי - שכלל כאמור גם תקיפת שוטרת והימלטות - מעיד גם על מסוכנות אלימה וחשש להימלטות מן הדין.

4. בית המשפט הורה על עריכת תסקיר מעצר על ידי שירות המבחן למבוגרים, התסקיר שהוגש ביום 11.1.2015 כולל התייחסות לנסיבותיו האישיות של העורר, תיאור יחסו למעשים המיוחסים לו, ואת הערכת שירות המבחן כי "נשקף מפניו סיכון לביצוע עבירות מין נוספות כלפי קטינים ממין זכר". שירות המבחן בחן גם את הצעתו של העורר לחלופת מעצר בביתו, בפיקוח אשתו, אחיינו וחבריו. שירות המבחן התרשם אמנם לחיוב מהמפקחים המוצעים, אך שלל את חלופת המעצר בסביבת ביתו של העורר, משום שעצם השחרור והקרבה הגאוגרפית היו עלולים, לדעת שירות המבחן, להגביר את מצוקתם הנפשית של הקטינים נפגעי העבירות, וכן בשל סיכון לקטינים וחשש לשיבוש הליכי משפט. עם זאת, המליץ השירות לאפשר לעורר להציג חלופות אחרות למעצר, מרוחקות מעיר מגוריהם של המתלוננים.

5. בדיון שהתקיים בבית משפט קמא ביום 12.1.2015 לא חלק בא-כוח העורר על קיומן של ראיות לכאורה ועל קיומה של עילת מעצר, אך חלק על שלילת חלופת המעצר בגין מסוכנות. נטען כי כתב האישום מתאר עבירות שנעברו במסגרת קשר ארוך טווח שיצר העורר עם הקטינים, ולכן מעצר בית במקום מרוחק מבתי הקטינים מאיין את הסיכון ומהווה חלופת מעצר הולמת.

מנגד טענה באת כוח המדינה, כי מסוכנותו של העורר עולה ממכלול האישומים נגדו ומדרך התנהלותו. נטען, כי שחרורו עלול לפגוע בשלומם הנפשי של הקטינים, כי אין מדובר באירוע חד פעמי אלא זו הייתה דרך חייו של העורר משך תקופה ארוכה, וכן כי שירות המבחן קבע כי התנהגותו הייתה מתוכננת ומניפולטיבית. כל אלה, לטענת המדינה,

יוצרים תמונה של "מסוכנות ממשית ביותר".

שני הצדדים הגישו, כנהוג, פסיקה התומכת בעמדתם, זה בכה וזו בכה.

6. ביום 18.1.2015 ניתנה החלטת בית המשפט. בהחלטתו קבע בית המשפט, כי בהתקיים ראיות לכאורה ביחס לעורר, קמה עילת מעצר סטוטורית. בית המשפט הוסיף וקבע, כי האירועים והעובדות שמגולל כתב האישום הם "קשים, חמורים ומזעזעים", וכי אין כל ספק "בדבר מסוכנותו של המשיב לשלום הציבור ולביטחונו". בית המשפט התייחס לתסקיר המעצר, ההערכות הכלולות בו באשר למסוכנות העורר, ומסקנות התסקיר, כי אין לשחרר את העורר לחלופת מעצר לביתו, אך לאפשר לעורר להציג חלופות אחרות למעצר, מרוחקות מעיר מגוריהם של המתלוננים.

לאחר בחינת הדברים קבע בית המשפט, כי השאלה העיקרית שיש להשיב עליה היא, "האם ניתן בכלל לתת אמון במשיב שיקפיד לקיים את הוראות בית המשפט ולעמוד בהן". תשובת בית המשפט הייתה שלילית. לדעתו, הגורמים מפחיתי הסיכון שציין שירות המבחן, ובהם היעדר עבר פלילי, אין בכוחם להוות משקל נגד "לעוצמת המסוכנות העולה ממכלול האישומים ומהקווים שהם מתווים באישיותו של המשיב, אשר זועקת מסוכנות". בנסיבות אלה, לאור המסוכנות הגבוהה, אליה נלווה החשש להימלטות מאימת הדין, סבר בית המשפט כי עליו ללכת בדרך ההלכה בדבר מסוכנות הנובעת מעבירות מין מרובות, שבוצעו בשיטתיות ולאורך תקופה, לפיה מעצר עד תום ההליכים הוא הכלל. לדעת בית המשפט חלופת מעצר, גם במקום מגורים מרוחק וגם אם תלווה באיזוק אלקטרוני, לא יהא בה כדי לאיין או להפחית את מסוכנות העורר די הצורך.

7. בעררו טען העורר כי בית משפט קמא שגה בהחלטה להורות על מעצר עד תום ההליכים. ראשית, נטען כי דווקא בעבירות מין משקלו של תסקיר המעצר הוא מכריע, ולכן היה על בית המשפט להתחשב במסקנת שירות המבחן, שניתן לאיין את המסוכנות הנשקפת להישנות המעשים באמצעות חלופת מעצר הולמת. ושנית, כי בית המשפט התעלם מפסיקה רבה שהוצגה בפניו, המתארת מקרים חמורים יותר מזה של העורר בהם שוחררו נאשמים לחלופת מעצר.

8. בטיעון בע"פ לפני חזרו באי כוח הצדדים על טענותיהם. בא כוח העורר שם דגש על טענתו כי חלופת מעצר במקום מרוחק (הוצע בית חמו וחמותו בראש העין) תאיין את הסכנה הנשקפת מהעורר. בא כוח המדינה מצידו שב והדגיש את מרכיבי המסוכנות של העורר, להם נוסף גם חשש להימלטות מן הדין ושיבוש הליכי משפט. כן דיווח כי בכוונת התביעה לבקש תיקון כתב האישום והוספת אישום נוסף בנוגע לעבירות מין בקטין נוסף.

דין והכרעה

9. הלכה פסוקה היא כי נאשם בעבירות מין מרובות נשקפת ממנו סכנה לשלום הציבור ומתקיימת בו עילת מעצר עד לתום ההליכים, וכי נאשם כזה לא ישוחרר לחלופת מעצר אלא במקרים חריגים, נוכח המסוכנות הטבועה בעבירות מין והחשש להישנות הדברים (בש"פ 4073/11 גולדמברג נ' מדינת ישראל (21.7.2011), בש"פ 3137/14 מרגני נ' מדינת ישראל (14.5.2014)).

נוכח ריבוי האירועים המיוחסים לעורר בכתב האישום, משכם, חומרתם, והאופן המניפולטיבי והמתוכנן בו בוצעו, אין לומר כי המקרה דנן נמנה על המקרים החריגים כאמור המצדיקים חלופת מעצר.

לכך יש להוסיף את עבירות האלימות (תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות) ובריחה ממשמורת חוקית, המעלים חשש אף להימלטות מן הדין ולשיבוש הליכים.

10. העורר מבקש להטיל יהבו על תסקיר המעצר. אכן, בית המשפט מייחס משקל רב להמלצות שירות המבחן בתסקירי מעצר (בש"פ 7021/11 מדינת ישראל נ' סהיבאן (28.9.2011)), אך, כידוע, ההכרעה הסופית היא בידי בית המשפט (שם).

יתרה מזו, תסקיר המעצר בענייננו רחוק מלהיות חיובי מבחינת העורר. כמפורט לעיל, שירות המבחן העריך, כי קיים סיכון מצד העורר "לביצוע עבירות מין נוספות כלפי קטינים ממין זכר". שירות המבחן גם עמד על "דפוס של ניצול, מניפולטיביות ותחכום" בהתנהגות העורר, ועל העדר נטילת אחריות, נוקשות, תגובות תוקפניות ועיוותי חשיבה באישיותו. כן עמד התסקיר על התעלמותו של העורר מהנזק שהסב לקטינים וממצוקתם. ובסופו של דבר שלל שירות המבחן את חלופת המעצר שהציע העורר - משום שעצם השחרור והקרבה הגאוגרפית היו עלולים, לדעת שירות המבחן, להגביר את מצוקתם הנפשית של הקטינים נפגעי העבירות, וכן בשל סיכון לקטינים וחשש לשיבוש הליכי משפט - אם כי לא שלל שהעותר יציג חלופות אחרות למעצר, מרוחקות מעיר מגוריהם של המתלוננים.

11. בית משפט קמא גם התייחס לפסקי הדין שהציג בא כוח העורר ואבחן אותם מענייננו. גם אני עיינתי בפסקי הדין שהציג העורר, אך לא מצאתי שיש בהם כדי לשנות ממסקנתי דלעיל. אכן, היו מקרים בהם גם עברייני מין שוחררו לחלופת מעצר, אך כפי שנאמר לא פעם, כל מקרה לנסיבותיו, לפרטיו ולשיקוליו. כאמור, ההלכה היא שבכגון דא מעצר הוא הכלל ושחרור לחלופת מעצר הוא החריג.

12. נוכח כל האמור, הערר נדחה.

ניתנה היום, ו' בשבט התשע"ה (26.1.2015).

שׁוֹפֵט